

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 2018

406/2018

Laki

rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 1 luvun 6 §, 3 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 2 momentin 1, 3 ja 6 kohta, 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 5 momentti, 7 §:n 5 momentti ja 12 §, 4 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 4 §:n 3 momentti, 5 luvun 5 §:n 5 momentti, 8 luvun 1 §:n 2 momentti ja 3 §:n 2 momentin 3 kohta sekä 9 luvun 1 §:n 1 momentti ja 8 §:n 3 momentti, sekä

lisätään 9 luvun 6 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

6 §

Ulkomaisen trustin tosiasiallinen edunsaaja

Ulkomaisen trustin tosiasiallisella edunsaajalla tarkoitetaan tosiasiallista määräysvaltaa käyttävää luonnollista henkilöä, joka on trustin tai trustin kaltaisen oikeudellisen järjestyksen:

- 1) perustaja tai tämän mahdollisesti asettama suojelija;
- 2) omaisuudenhoitaja; tai
- 3) edunsaaja.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, tosiasiallisena edunsaajana pidetään myös muuta luonnollista henkilöä, joka viime kädessä käyttää määräysvaltaa suoran tai välillisen omistuksen kautta tai muilla keinoin ulkomaisessa trustissa tai trustin kaltaisessa oikeudellisessä järjestelyssä.

3 luku

Asiakkaan tunteminen

1 §

Asiakkaan tunteminen ja riskiperusteinen arviointi

Jos ilmoitusvelvollinen ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi tässä luvussa säädettyjä toimia, ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, suorittaa liiketoimintaa tai ylläpitää liikesuhdetta. Jos ilmoitusvelvollinen on luottolaitos, se ei myöskään saa toteut-

taa maksutapahtumaa maksutilin kautta, jos se ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi säädettyjä toimia. Ilmoitusvelvollisen on myös arvioitava, onko sen tarpeellista tehdä tapauksesta epäilyttävää liiketoimea koskeva ilmoitus. Ilmoitusvelvollisen on keskeytettävä asiakkaan tuntemista koskevat toimet, jos ilmoitusvelvollinen perustellusti arvioi tuntemista koskevien toimien vaarantavan epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen tekemisen.

Ilmoitusvelvollisen on asiakassuhteeseen liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä arvioidessaan otettava huomioon uusiin ja jo olemassa oleviin asiakkaisiin, maihin tai maantieteellisiin alueisiin, tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimiin sekä jakelukanaviin ja teknologioihin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit (*riskiperusteinen arviointi*).

3 §

Asiakkaan tuntemistiedot ja niiden säilyttäminen

Ilmoitusvelvollisen on pidettävä kaikki asiakkaan tuntemista ja liiketoimia koskevat asiakirjat ja tiedot ajantasaisina ja olennaisina. Tiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla viiden vuoden ajan vakituisen asiakassuhteen päättymisestä. Jos kysymyksessä on 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa taikka mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettu satunnainen liiketoimi, asiakkaan tuntemista koskevat tiedot on säilytettävä viiden vuoden ajan liiketoimen suorittamisesta.

Asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista on säilytettävä:

- 1) nimi, syntymäaika, henkilötunnus ja osoite;
- 3) oikeushenkilön täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen sekä tarvittaessa yhtiöjärjestys;
- 6) tosiasiallisten edunsaajien nimi, syntymäaika ja henkilötunnus ja tarvittaessa tarkempi kuvaus omistus- ja määräysvaltarakenteesta;

4 §

Asiakasta koskevien tietojen hankkiminen, jatkuva seuranta ja selonottovelvollisuus

Ilmoitusvelvollisen on hankittava tietoja asiakkaansa toiminnasta, tämän liiketoiminnan laadusta ja laajuudesta sekä perusteista palvelun tai tuotteen käyttämiselle. Ilmoitusvelvollinen saa hyödyntää asiakkaasta tai tämän tosiasiallisesta edunsaajasta eri tietolähteistä saatavilla olevia tietoja asiakasta koskevan riskiarvion laatimiseksi ja ylläpitämiseksi, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi sekä tässä laissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden ja selonottovelvollisuuden täyttämiseksi. Ilmoitusvelvollisen on kiinnitettävä erityistä huomiota tietolähteen uskottavuuteen ja luotettavuuteen. Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) annettussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, jäljempänä *tietosuoja-asetus*, ja henkilötietolaissa (523/1999) säädetään henkilötietojen käsittelystä.

5 §

Vakuutuslaitoksiin liittyvä erityinen tunnistamisvelvollisuus

Luotto- ja rahoituslaitoksen on selvitettävä, onko henki- tai muun sijoitusvakuutuksen edunsaaja poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö viimeistään silloin, kun maksu suoritetaan tai vakuutus siirretään kokonaan tai osittain. Jos vakuutukseen tai sen edunsaajaan liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski, luotto- tai rahoituslaitoksen toimihenkilön on lisäksi ilmoitettava asiasta laitoksen johdolle ennen vakuutuskorvauksen maksamista ja noudatettava tehostettua asiakkaan tuntemisvelvollisuutta koskevia säännöksiä. Luotto- ja rahoituslaitoksen on arvioitava, onko sen tarpeellista tehdä epäilyttävää liiketoimea koskeva ilmoitus.

7 §

Asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttäminen ilmoitusvelvollisen puolesta

Valvontaviranomainen voi katsoa, että tässä pykälässä säädetty kolmatta osapuolta koskevat edellytykset täyttyvät, jos:

1) ilmoitusvelvollinen saa tiedot kolmannelta osapuolelta, joka kuuluu ilmoitusvelvollisen kanssa samaan konserniin tai muuhun taloudelliseen yhteenliittymään;

2) konsernissa tai muussa taloudellisessa yhteenliittymässä noudatetaan tämän lain säännöksiä vastaavia konsernin tai yhteenliittymän sisäisiä yhteisiä menettelyjä, jotka koskevat asiakkaan tuntemisvelvollisuutta, asiakastietojen säilyttämistä ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä ja paljastamista;

3) konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän emoyhtiön kotivaltion valvontaviranomainen valvoo 2 kohdan noudattamista; sekä

4) konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä ja paljastamista koskevissa menettelytavoissa on asianmukaisesti otettu huomioon korkean rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin valtioihin liittyvä riskienhallinta ja riskien vähentäminen.

12 §

Kirjeenvaihtajasuhteisiin liittyvä tehostettu tuntemisvelvollisuus

Jos luotto- tai rahoituslaitos tekee maksujen ja muiden toimeksiantojen hoitamisesta sopimuksen (*kirjeenvaihtajasuhde*) ETA-valtion ulkopuoliseen maahan sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa, luotto- tai rahoituslaitoksen tulee ennen sopimuksen tekemistä hankkia riittävät tiedot vastapuolena toimivasta luotto- tai rahoituslaitoksesta sen liiketoiminnan ymmärtämiseksi.

Luotto- tai rahoituslaitoksen tulee arvioida vastapuolena toimivan luotto- tai rahoituslaitoksen maine ja valvonnan laatu sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevat toimet. Luotto- tai rahoituslaitoksen ylemmän johdon on hyväksyttävä kirjeenvaihtajasuhteen aloittaminen. Sopimuksessa tulee sopia nimenomaisesti asiakkaan tuntemista koskevien velvollisuuksien täyttämisestä ja näitä koskevien merkityksellisten tietojen toimittamisesta pyynnöstä vastapuolena toimivalle luotto- tai rahoituslaitokselle.

Luotto- tai rahoituslaitos ei saa aloittaa tai jatkaa kirjeenvaihtajasuhdetta sellaisen laitoksen kanssa, joka on pöytälaatikkopankki tai jonka tilejä pöytälaatikkopankit voivat käyttää.

Jos sijoituspalveluyritys, maksulaitos, rahastoyhtiö tai vaihtoehtorahastojen hoitaja tai vakuutusyhtiö tekee sopimuksen 1 momentissa tarkoitettua vastaavasta järjestelystä, on noudatettava, mitä tässä pykälässä säädetään.

Luotto- ja rahoituslaitoksen tulee salliessaan maksujenvälitystilien käyttämisen varmistaa, että vastapuolena toimiva luotto- tai rahoituslaitos:

- 1) on tunnistanut asiakkaansa, jotka pääsevät suoraan luotto- ja rahoituslaitoksen tilille, ja
- 2) toimittaa sille pyynnöstä merkitykselliset asiakkaan tuntemista koskevat tiedot.

4 luku

Ilmoitusvelvollisuus, salassapitovelvollisuus sekä liiketoimen keskeyttäminen

1 §

Velvollisuus tehdä ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta

Ilmoitusvelvollisen on täytettyään 3 luvun 4 §:n 3 momentissa säädetyn selonottovelvollisuuden viipymättä ilmoitettava rahanpesun selvittelykeskuksesta annetussa laissa (445/2017) tarkoitetulle rahanpesun selvittelykeskukselle epäilyttävästä liiketoimesta ja terrorismin rahoittamisen epäilystä. Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta on tehtävä riippumatta siitä, onko asiakassuhde perustettu tai siitä kieltäydytty, ja siitä, onko liiketoimi suoritettu, keskeytetty tai siitä kieltäydytty.

Ilmoitusvelvollinen voi tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen myös enimmäismääräksi asettamansa kynnysarvon ylittävästä yksittäisestä maksusta tai muusta suorituksesta tai useasta erillisestä toisiinsa yhteydessä olevasta maksusta tai suorituksesta. Maksulaitoslain 1 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun rahanvälityspalvelun tarjoajan on kuitenkin tehtävä ilmoitus jokaisesta yksittäisestä tai useasta erillisestä toisiinsa yhteydessä olevasta maksusta tai suorituksesta, jonka arvo on vähintään 1 000 euroa.

4 §

Epäilyttäviä liiketoimia koskeva salassapitovelvollisuus ja salassapitovelvollisuutta koskevat poikkeukset

Edellä 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitusvelvollinen saa luovuttaa tiedon siitä, että 1 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tehty Suomessa tai toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneelle 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulle ilmoitusvelvolliselle, joka on osallisena sellaisessa yksittäisessä liiketoimessa, joka liittyy siihen asiakkaaseen ja liiketoimeen, jota ilmoitus koskee. Samoilla edellytyksillä tieto saadaan luovuttaa myös muussa kuin ETA-valtiossa toimiluvan saaneelle 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulle ilmoitusvelvolliselle, jos tiedon vastaanottajaa koskevat tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia vastaavat velvollisuudet ja yhteisöä valvotaan näiden velvollisuuksien noudattamisesta sekä tiedon vastaanottajaa koskee lisäksi tietosuoja-asetuksessa säädettyjä henkilötietojen suojaa koskevia velvollisuuksia vastaavat velvollisuudet.

406/2018

5 luku

Rahanpesun valvontarekisteri

5 §

Luotettavuus

Aluehallintovirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja maksutta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja rekisteröintiä hakevan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta ja kytkennöistä, jotka ovat tarpeen tässä pykälässä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi, 6 §:ssä tarkoitettua rekisteristä poistamista varten tai rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi.

-----

8 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Finanssivalvonta määrää rikemaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

- 1) jättää pois maksajaa tai maksunsaajaa koskevat vaadittavat tiedot maksajan tiedotasetuksen 4–6 artiklan vastaisesti;
  - 2) laiminlyö velvollisuutensa varmistaa tietojen säilyttäminen 1 kohdassa mainitun asetuksen 16 artiklan vastaisesti;
  - 3) ei ota käyttöön tehokkaita riskiperusteisia menettelyjä 1 kohdassa mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan vastaisesti; tai
  - 4) laiminlyö 1 kohdassa mainitun asetuksen 11 artiklassa säädetyn velvollisuuden rakentaa menettelyt havaita maksajaa tai maksunsaajaa koskevat puuttuvat tiedot tai 12 artiklassa säädetyn velvollisuuden vahvistaa riskiperusteiset menettelyt sellaisten varainsiirtojen, joita koskevat tiedot ovat puutteelliset, toteuttamisesta, hylkäämisestä tai keskeyttämisestä.
-

3 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonta määrää seuraamusmaksun myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

- 3) laiminlyö vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti ottaa käyttöön 1 kohdassa mainitun asetuksen 8 tai 12 artiklan edellyttämät riskiperusteiset menettelyt; tai
-

Erinäiset säännökset

1 §

Työntekijöiden koulutus ja suojeleminen sekä toimintaohjeet

Ilmoitusvelvollisen on huolehdittava, että sen työntekijät saavat koulutuksen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen varmistamiseksi. Ilmoitusvelvollisen on nimettävä johdostaan henkilö, joka siinä vastaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta. Ilmoitusvelvollisen on nimettävä myös henkilö, joka vastaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen sisäisestä valvonnasta, jos se on perusteltua ilmoitusvelvollisen koko ja luonne huomioon ottaen. Jos ilmoitusvelvollinen on osa konsernia tai muuta taloudellista yhteenliittymää, sen tulee lisäksi noudattaa konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän sisäisiä menettelytapoja ja ohjeita tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen varmistamiseksi. Näiden konsernin tai muun taloudellisen yhteenliittymän sisäisten menettelytapojen tulee kattaa vähintään:

- 1) toimintatavat ja menettelyt asiakkaan tuntemista ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien hallitsemista koskevien tietojen vaihtamiseksi ryhmän sisällä;
- 2) konsernitason määräykset asiakkaita, tilejä ja liiketoimia koskevasta tietojenvaihdosta konsernin sisällä sääntelyn noudattamisen valvomiseksi, tarkastamiseksi ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi mukaan luettuina tiedot ja arvio epätavanomaisista liiketoimista tai muista toimista;
- 3) riittävät toimet tietojen salassapidon ja käytön turvaamiseksi mukaan luettuina toimet 4 luvun 4 §:ssä tarkoitettujen salassapitovelvollisuuden turvaamiseksi.

6 §

Määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonta ja aluehallintovirasto voivat antaa määräyksiä valvomansa ilmoitusvelvollisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta ja toimittamistavasta Finanssivalvonnalle ja aluehallintovirastolle.

8 §

Siirtymäsäännökset

Sen, joka tämän lain voimaan tullessa on merkittynä yrityspalvelurekisteriin tai valuutanvaihtorekisteriin, on tehtävä 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettu hakemus rahanpesun valvontarekisteriin merkitsemiseksi kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Aluehallintovirasto ylläpitää yrityspalvelurekisteriä ja valuutanvaihtorekisteriä 30 päivään kesäkuuta 2019 noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan 5 päivänä kesäkuuta 2018. Sen 5 luvun 5 §:n 5 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä heinäkuuta 2019.

406/2018

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 2018

Tasavallan Presidentti
Sauli Niinistö

Valtiovarainministeri Petteri Orpo